

ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ
ΠΜΣ «ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟΝ ΣΛΑΒΙΚΟ ΚΟΣΜΟ: ΙΣΤΟΡΙΑ, ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΕΣ
ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ»

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ) «Σπουδές στον Σλαβικό Κόσμο: Ιστορία, Γραμματεία, Πολιτισμός και Διαχρονικές Σχέσεις με τον Ελληνισμό» οργανώνει την εκπαιδευτική του διαδικασία ακολουθώντας μεθόδους εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης. Ειδικότερα, το Π.Μ.Σ. υιοθετεί μεικτό σύστημα εκπαίδευσης σε ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) σύγχρονη εξ αποστάσεως και είκοσι τοις εκατό (20%) με φυσική παρουσία.

Ακολουθώντας τις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 4957/2022, και όπως αυτές εξειδικεύονται με την ΚΥΑ 18137/Ζ1/2023 το περιεχόμενο αυτής της έκθεσης διαρθρώνεται πάνω στις εξής θεματικές:

- Καταλληλότητα του γνωστικού αντικείμενου για την οργάνωσή του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Ανάλυση των προτεινόμενων μεθόδων οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανά εκπαιδευτική δραστηριότητα του Π.Μ.Σ.
- Κατανομή των διδακτικών ωρών κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ. ανά μέθοδο υλοποίησης.
- Υλικοτεχνική υποδομή, καταλληλότητα και επάρκεια των ψηφιακών υποδομών για την οργάνωση του Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία του διδακτικού προσωπικού στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.).
- Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό.
- Μέθοδοι και εργαλεία ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών.
- Πιστοποίηση.
- Πλήρωση προϋποθέσεων οργάνωσης Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

A. Καταλληλότητα του γνωστικού αντικείμενου για την οργάνωσή του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Σύμφωνα με το άρθρο 67 παρ. 4 του Ν. 4957/2022, η οργάνωση μαθημάτων και λοιπών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αφορά σε μαθήματα και εκπαιδευτικές δραστηριότητες που από τη φύση τους δύνανται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και δεν εμπεριέχουν πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητών, που για τη διεξαγωγή τους απαιτείται η συμμετοχή των φοιτητών με φυσική παρουσία. Για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καθορίστηκαν τα μαθήματα και οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) με τίτλο «Σπουδές στον Σλαβικό Κόσμο: Ιστορία, Γραμματεία, Πολιτισμός και Διαχρονικές Σχέσεις με τον Ελληνισμό» που δύνανται να διεξάγονται με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Το γνωστικό αντικείμενο των παρακάτω μαθημάτων εστιάζει στη μελέτη της επιστήμης της Σλαβολογίας με τους επιμέρους κλάδους της που μελετούν την ιστορία, τη γραμματεία, τη γλώσσα, την παιδεία και τον πολιτισμό του σλαβικού κόσμου στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη από τους μέσους χρόνους μέχρι και σήμερα. Επίσης, στα μαθήματα αυτά μελετώνται και οι διαχρονικές ιστορικές, θρησκευτικές και πολιτισμικές σχέσεις του σλαβικού κόσμου με τον Ελληνισμό, ο οποίος με την ισχυρή παρουσία του στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση της ταυτότητας των σλαβικών λαών.

Σκοπός των μαθημάτων είναι η εξειδίκευση των φοιτητών που θα το παρακολουθήσουν στην ιστορία, τη γραμματεία, την παιδεία και τον πολιτισμό του σλαβικού κόσμου, όπως διαμορφώθηκαν μέσα από τη διαχρονική σχέση του με τον ελληνικό κόσμο στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται ως εξής:

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	ECTS
A1	Εισαγωγή στην επιστήμη της Σλαβολογίας. Μεθοδολογικά ζητήματα έρευνας	Υ	10
A2	Θέματα ιστορίας του σλαβικού κόσμου και διαχρονικές σχέσεις με τον ελληνισμό	Υ	10
A3	Ζητήματα γλώσσας και γραμματείας του σλαβικού κόσμου και ελληνικές επιρροές	Υ	10

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ			
Κωδικός	Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	ECTS
B1	Πτυχές του πολιτισμού και της τέχνης των Σλάβων και διαχρονικές σχέσεις με τον Ελληνισμό	Υ	10
B2	Ελληνικά και ευρωπαϊκά πνευματικά και θρησκευτικά ρεύματα και ο κόσμος των Σλάβων	Υ	10
B3	Πολιτικές και θρησκευτικές εξελίξεις στον νεότερο και σύγχρονο σλαβικό κόσμο	Υ	10

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ		
Τίτλος Μαθήματος	Τύπος	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	30

Το παρόν ΠΜΣ και το γνωστικό του αντικείμενο εξυπηρετείται απόλυτα, λόγω της φύσης του (μελέτη της επιστήμης της Σλαβολογίας και των επιμέρους κλάδων της που μελετούν την ιστορία, τη γραμματεία, τη γλώσσα, την παιδεία και τον πολιτισμό του σλαβικού κόσμου στα Βαλκάνια και τη Νοτιοανατολική Ευρώπη από τους μέσους χρόνους μέχρι και σήμερα) από τις μεθόδους σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που βασίζονται στις τεχνολογίες διαδικτύου (zoom, e-learning auth κ.α.) και οι οποίες επιτρέπουν την αλληλεπίδραση μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων σε πραγματικό χρόνο μέσω κειμένου, ήχου, εικόνας και δεδομένων. Τα πλεονεκτήματά τους είναι η αμεσότητα της επικοινωνίας, η ενεργός συζήτηση, η άμεση απόκριση και η αίσθηση της κοινότητας, κάτι το οποίο την τελευταία πενταετία και εξαιτίας της υγειονομικής κρίσης λόγω του κορονοϊού, έχει εδραιωθεί ως πρακτική με τη χρήση των νέων μέσων.

Το μεικτό ή συνδυαστικό περιβάλλον εκπαίδευσης (blended learning) το οποίο θα αξιοποιηθεί περιλαμβάνει τον συνδυασμό της σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας, με συνεργατική μάθηση και μάθηση με την επίλυση προβλημάτων, με την πρόσωπο με πρόσωπο διδασκαλία ανά συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Ουσιαστικά, θεωρείται μια μορφή ήπιας μετάβασης από την παραδοσιακή εκπαιδευτική διαδικασία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση με εφαρμογές που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή ασκήσεων και την ανάπτυξη κριτικών δεξιοτήτων. Από την άποψη αυτή τα μαθήματα προσφέρονται για τη διερεύνηση των πρόσθετων διαδικτυακών εργαλείων της εκπαίδευσης σε ένα περιβάλλον εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτών ήδη εξοικειωμένων με τη χρήση των τεχνολογιών.

Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μοιάζει σε πολλά σημεία με την παραδοσιακή αίθουσα διδασκαλίας, με τη διαφορά ότι εκπαιδευτής και εκπαιδευόμενος βρίσκονται σε μια «εικονική» αίθουσα η οποία δεν έχει γεωγραφικούς περιορισμούς. Ο εκπαιδευόμενος συμμετέχει στην εκπαίδευση σε πραγματικό χρόνο μέσα από

το διαδίκτυο. Τα μέσα (ήπιων απαιτήσεων) που χρησιμοποιούνται για την ταυτόχρονη επικοινωνία και αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο είναι, το δίκτυο των υπολογιστών, η συζήτηση δια μέσου αυτών καθώς και η τηλεδιάσκεψη.

Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα εκπαίδευσης σε πραγματικό χρόνο σε οποιοδήποτε σημείο της γης σε άτομα, τα οποία δεν μπορούν να συμμετέχουν σε αυτά με διαφορετικό τρόπο, εξαιτίας της γεωγραφικής τους θέσης, είτε διάφορων άλλων προσωπικών κωλυμάτων. Ζητήματα, που αφορούν την τοποθεσία, τον τρόπο και το χρόνο της διδασκαλίας διευκολύνουν αμφότερα εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενο, με τρόπο που επιτυγχάνονται στο μέγιστο οι μαθησιακοί στόχοι. Επομένως, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση χαρακτηρίζεται από αμεσότητα, αυτονομία, και αυτενέργεια. Ως εκ τούτου, επιλέγεται, διότι διευκολύνει φοιτητές/τριες οι οποίοι εργάζονται ή/και διαμένουν εκτός της Θεσσαλονίκης, διευρύνει τις δυνατότητες προσέγγισης και εξωστρέφειας του προγράμματος, ενισχύει την ποιότητα των σπουδών με τη συμμετοχή διδασκόντων που βρίσκονται σε άλλες πόλεις της Ελλάδας ή στο εξωτερικό και συντελεί στην αποσυμφόρηση των κτιριακών υποδομών του ΑΕΙ σε κρίσιμες περιόδους (εξεταστικές περιόδοι κ.α.).

Στην σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση σημαντικό ρόλο κατέχουν ο συντονιστής και το διδακτικό προσωπικό. Ο συντονιστής φροντίζει για την οργάνωση, την επίλυση προβλημάτων που δημιουργούνται, τις τηλεδιασκέψεις, όπως και για την υποστήριξη ζητημάτων και για τη διατήρηση της συνοχής της ομάδας. Το διδακτικό προσωπικό κατανοεί τις ανάγκες και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευόμενων, προσαρμόζει τη διδασκαλία του στις προσδοκίες και τις ιδιαίτερες ανάγκες του κάθε εκπαιδευόμενου. Στα μειονεκτήματα μπορούν να αναφερθούν οι τεχνικές δυσκολίες, που αφορούν τον τεχνικό εξοπλισμό και την ταχύτητα σύνδεσης στο διαδίκτυο, τα οποία σε κάθε περίπτωση είναι αντιμετωπίσιμα. .

Τέλος, το υπολειπόμενο 20% των με φυσική παρουσία ωρών διδασκαλίας αναμένεται να επαρκέσει για την κάλυψη πρακτικών αναγκών όπως – ενδεικτικά – είναι: η προσωπική επαφή με την ομάδα φοιτητών και διδασκόντων, η παρουσίαση εργαλείων και μέσων σε εργαστήρια, η γνωριμία με τους χώρους και τη λειτουργία του Πανεπιστημίου, η ενδυνάμωση της ομάδας του ΠΜΣ κλπ.

B. Ανάλυση των προτεινόμενων μεθόδων οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας ανά εκπαιδευτική δραστηριότητα του Π.Μ.Σ.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση υπερβαίνει τη φυσική απόσταση των διδασκόντων και των διδασκόμενων κατά τη διάρκεια των μαθημάτων με τη βοήθεια διαφόρων ψηφιακών διαδικτυακών μέσων και εργαλείων για την πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη χρήση τεχνολογικών μεθόδων, οι οποίες καθιστούν δυνατή την παρακολούθηση των μαθημάτων, την επικοινωνία μεταξύ των φοιτητών αλλά και την επικοινωνία μεταξύ των φοιτητών και των διδασκόντων. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση διακρίνεται σε σύγχρονη και ασύγχρονη.

Η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση προϋποθέτει την ταυτόχρονη συμμετοχή του συνολικού αριθμού των μεταπτυχιακών φοιτητών και του διδακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού με αλληλεπίδραση σε πραγματικό χρόνο διδασκαλίας που γίνεται εξ αποστάσεως. Η μέθοδος της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης συνδράμει στην ποιοτική βελτίωση της επικοινωνίας του εκπαιδευτή (διδακτικό προσωπικό) με τον εκπαιδευόμενο (μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια), την εργασία σε εκπαιδευτικές ομάδες με καθορισμένους ρόλους για τα συμμετέχοντα μέλη, τη συζήτηση και επίλυση των αποριών σε σχέση με το διδακτικό αντικείμενο, την καλύτερη κατανόηση της διδαχθείσας ύλης, την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού διαλόγου σε πραγματικό χρόνο, την αλληλεπίδραση σε κοινή χρήση των ψηφιακών αρχείων του διδακτικού υλικού και την ανάπτυξη της συνεργασίας σε ομάδες εργασίας.

Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση διαφοροποιεί όχι μόνο τον χώρο αλλά και τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα η εκπαιδευτική διαδικασία και για τον εκπαιδευτή και για τον μεταπτυχιακό φοιτητή. Στην περίπτωση αυτή το υλικό αναρτάται διαδικτυακά από τον εκπαιδευτή και μελετάται από τον φοιτητή σε χρόνο που επιλέγει εκείνος. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να μην προσφέρει την αμεσότητα της επικοινωνίας και της αλληλεπίδρασης μεταξύ του διδάσκοντα και του διδασκόμενου αλλά επιτρέπει στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες να προσαρμόσουν τον ρυθμό της μάθησής τους στις ατομικές τους ανάγκες. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να προχωρούν σε ένα μάθημα μόλις είναι έτοιμοι, χωρίς να είναι απαραίτητο να περιμένουν τους υπόλοιπους. Αυτή η ευελιξία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για εκείνους που έχουν πολλαπλές δεσμεύσεις, όπως τη δουλειά ή την οικογένεια. Επιπλέον, η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση επιτρέπει την παγκόσμια πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε προγράμματα από οπουδήποτε στον κόσμο, ανοίγοντας νέες ευκαιρίες για εκπαίδευση και διεθνή συνεργασία. Η ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση ωθεί τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες να αναπτύξουν δεξιότητες όπως η αυτοδιαχείριση, η διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας, και η επικοινωνία. Αυτές οι δεξιότητες είναι σημαντικές και για την επαγγελματική ζωή τους.

Η μεικτή εκπαίδευση (blended learning), η οποία και έχει επιλεγεί για το Πρόγραμμά μας, αποτελεί συνδυασμό δύο εκπαιδευτικών μεθόδων, της πιο παραδοσιακής εκπαιδευτικής διαδικασίας που προϋποθέτει ταυτόχρονη φυσική παρουσία του εκπαιδευτή και του μεταπτυχιακού φοιτητή δηλαδή της δια ζώσης εκπαίδευσης και της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Επιπλέον, αποτελεί μια σύγχρονη προσέγγιση στην εκπαίδευση που συνδυάζει το παραδοσιακό διδακτικό μοντέλο με τη χρήση τεχνολογίας. Οφελεί τόσο τους διδάσκοντες όσο και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες. Κατ'αρχάς, η μεικτή εκπαίδευση επιτρέπει στους διδασκόμενους να έχουν πρόσβαση σε ποικίλο ψηφιακό υλικό, δίνοντας τους τη δυνατότητα να μελετούν όποτε το επιθυμούν. Αυτό διευρύνει την ευελιξία της μάθησης και βοηθά στην εξατομίκευση της διδασκαλίας. Επιπροσθέτως, η μεικτή εκπαίδευση ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτή και του εκπαιδευόμενου, ακόμα και αν αυτή γίνεται διαδικτυακά. Αυτό δημιουργεί μια πιο δυναμική ατμόσφαιρα μάθησης και ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων κοινωνικής συνεργασίας.

Γ. Κατανομή των διδακτικών ωρών κάθε εκπαιδευτικής δραστηριότητας του Π.Μ.Σ. ανά μέθοδο υλοποίησης

Για το μάθημα A1 του Π.Μ.Σ. «**Εισαγωγή στην επιστήμη της Σλαβολογίας. Μεθοδολογικά ζητήματα έρευνας**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα A2 του Π.Μ.Σ. «**Θέματα ιστορίας του σλαβικού κόσμου και διαχρονικές σχέσεις με τον ελληνισμό**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα A3 του Π.Μ.Σ. «**Ζητήματα γλώσσας και γραμματείας του σλαβικού κόσμου και ελληνικές επιρροές**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B1 του Π.Μ.Σ. «**Πτυχές του πολιτισμού και της τέχνης των Σλάβων και διαχρονικές σχέσεις με τον Ελληνισμό**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B2 του Π.Μ.Σ. «**Ελληνικά και ευρωπαϊκά πνευματικά και θρησκευτικά ρεύματα και ο κόσμος των Σλάβων**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Για το μάθημα B3 του Π.Μ.Σ. «**Πολιτικές και θρησκευτικές εξελίξεις στον νεότερο και σύγχρονο σλαβικό κόσμο**» οι διδακτικές ώρες είναι 39. Από τις 39 διδακτικές ώρες, οι 31 (80%) αφορούν διαλέξεις με εξ αποστάσεως σύγχρονη εκπαίδευση μέσω πλατφόρμας τηλεδιάσκεψης. Για το ίδιο μάθημα, οι 8 ώρες (20%) αφορούν διαλέξεις με δια ζώσης σύγχρονη εκπαίδευση στις αίθουσες της Σχολής.

Δ. Υλικοτεχνική υποδομή, καταλληλότητα και επάρκεια των ψηφιακών υποδομών για την οργάνωση του Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Η οργάνωση της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας γίνεται με την υποστήριξη του συστήματος διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων που διαχειρίζεται το Κέντρο Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Κ.Η.Δ.) του

Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης¹ σε συνεργασία με τα μέλη Δ.Ε.Π. και τους τεχνικούς υποστήριξης (υπεύθυνοι διαχείρισης) του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. με σκοπό την ενίσχυση της συμβατικής διδασκαλίας μέσω της ηλεκτρονικής οργάνωσης. Η υπηρεσία παρέχει ένα πλήθος ηλεκτρονικών εκπαιδευτικών εργαλείων για τον εμπλουτισμό και την ενδυνάμωση της διδακτικής διαδικασίας και εμπειρίας τόσο των διδασκόντων όσο και των φοιτητών/τριών.

Το Κ.Η.Δ. αποτελεί τον κεντρικό φορέα διαχείρισης του συνόλου των υποδομών και υπηρεσιών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και τα στελέχη του διαθέτουν εξαιρετική εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα αξιοποίησης τεχνολογιών στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Συγκεκριμένα υποστηρίζονται:

- Ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων (elearning.auth) (LMS) το οποίο υλοποιείται από το λογισμικό ανοικτού κώδικα Moodle και επιτρέπει τη δημιουργία και φιλοξενία εικονικής τάξης.
- Παροχή φιλικού περιβάλλοντος σύγχρονης τηλεκπαίδευσης για την αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων σε πραγματικό χρόνο που επιτρέπει τη διεξαγωγή εξ αποστάσεως διαλέξεων για τις ανάγκες των μαθημάτων με τη χρήση εργαλείων όπως το Zoom, MS Teams, Google Meet, BigBlueButton
- Αίθουσες με κατάλληλο οπτικο-ακουστικό εξοπλισμό για να φιλοξενήσουν ένα εξ αποστάσεως πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών.
- Δημιουργία και φιλοξενία της ιστοσελίδας του εκάστοτε Π.Μ.Σ. με χρήση της υπηρεσίας <https://websites.auth.gr/>.
- Τεχνολογική υποστήριξη για τη δημιουργία πολυμεσικού υλικού (podcasts – videocasts) συγχρονισμένο με την παρουσίαση ομιλητή στα προσφερόμενα μαθήματα μέσω της υποδομής παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού του ΑΠΘ- (<https://it.auth.gr/service/studio/>)
- Υποστήριξη της ζωντανής μετάδοσης και μαγνητοσκόπησης (streaming/recording) των μαθημάτων.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα του elearning, δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης μαθημάτων τα οποία είναι προσβάσιμα και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλα τα προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου, που οργανώνονται από το Α.Ε.Ι. Στην πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η

¹ Το Κ.Η.Δ. αποτελεί τη Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΑΠΘ κατά το άρθρο 210 ν.4957.

κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον Ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Το Πανεπιστήμιο προβλέπει τους, γενικούς, όρους και τις προϋποθέσεις οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την επιχειρησιακή μονάδα που αναλαμβάνει την υποστήριξη της όλης διαδικασίας εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, την επίλυση των ζητημάτων που αφορούν την διασφάλιση και την προστασία των προσωπικών δεδομένων των εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων στην διαδικασία της μάθησης καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ζήτημα που αφορά την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Ε. Ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία του διδακτικού προσωπικού στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση τόσο σε ό,τι αφορά τη διδασκαλία όσο και σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση πραγματοποιείται με την χρήση των κατάλληλων τεχνολογιών και μπορεί να υποστηριχθεί από τους τεχνικούς υποστήριξης του Τμήματος, καθώς και από το Κ.Η.Δ., το Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος Θεολογίας, τα μέλη Δ.Ε.Π. και από το εξειδικευμένο προσωπικό του Π.Μ.Σ. πάντα με γνώμονα τη διασφάλιση του αδιάβλητου της εκπαιδευτικής διαδικασίας, της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των συμμετεχόντων όπως προβλέπουν οι κείμενες νομοθετικές διατάξεις. Παράλληλα, θα διενεργούνται ειδικά σεμινάρια από επιστήμονες της πληροφορικής με γνώσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία προκειμένου να βελτιωθούν οι ικανότητες των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στα νέα δεδομένα. Το διδακτικό προσωπικό του Π.Μ.Σ. «Σπουδές στον Σλαβικό Κόσμο: Ιστορία, Γραμματεία, Πολιτισμός και Διαχρονικές Σχέσεις με τον Ελληνισμό» του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. έχει τις ψηφιακές δεξιότητες και τεχνογνωσία στη χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών, λαμβανομένου υπόψη του ότι έχουν διδάξει επαρκώς και επιτυχημένα σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο για μακρά χρονική περίοδο (τελευταία τετραετία) με χρήση σχεδόν αποκλειστικά μέσων και μεθόδων ηλεκτρονικής μάθησης.

ΣΤ. Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

Το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί στην εξ αποστάσεως διαδικασία εκπαίδευσης καλύπτει τις διδακτικές λειτουργίες και περιλαμβάνει:

- Ψηφιακά (ηλεκτρονικά) αρχεία με παρουσιάσεις που θα αφορούν την κάθε διδακτική ενότητα του μαθήματος.
- Ψηφιακά βιβλία τα οποία αφορούν ηλεκτρονικές εκδόσεις τυπωμένων βιβλίων που μπορούν να διαβαστούν σε συσκευές όπως tablet, laptop ή e-reader.
- Βιντεοσκοπημένα αρχεία εικόνας και ήχου στα οποία θα παρέχεται επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό.

- Ψηφιακές βάσεις δεδομένων οι οποίες περιέχουν υλικό από επιστημονικά περιοδικά και επιστημονικές εκδόσεις που παρέχονται ελεύθερα μέσα από την βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου.

Παράλληλα, θα χρησιμοποιηθούν όλες οι διαθέσιμες βάσεις ανάκτησης δεδομένων που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ.

Z. Μέθοδοι και εργαλεία ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση της αποκτηθείσας γνώσης των μεταπτυχιακών φοιτητών μπορεί να γίνεται και με την μέθοδο της εξ' αποστάσεως εξέτασης. Γενικότερα, οι τεχνικές ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών είναι οι εξής.

1. Γραπτή εξέταση με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Ερωτήσεις ανοικτού τύπου (δηλαδή ανάπτυξης) ή κλειστού τύπου (δηλαδή πολλαπλών επιλογών, αντιστοίχισης, σωστού/λάθους, κ.λπ.), περιορισμένος χρόνος, δημιουργία και διανομή διαφορετικών διαγωνισμάτων από δεξαμενή ερωτήσεων, ανακάτεμα ερωτήσεων σε κάθε διαγώνισμα, ανακάτεμα απαντήσεων σε ερωτήσεις κλειστού τύπου, αυτόματη βαθμολόγηση για τις ερωτήσεις κλειστού τύπου.
2. Προφορική εξέταση με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: χρήση τηλεδιάσκεψης, ατομική, περιορισμένος χρόνος (λεπτών).
3. Κατάθεση εργασίας με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: αφορά την ανακοίνωση, παράδοση και αξιολόγηση εργασιών, αξιοποιείται κυρίως για την αξιολόγηση δεξιοτήτων, παραδοτέων, και ασκήσεων που σχετίζονται με το εκάστοτε μάθημα, χωρίς εποπτεία, απαιτείται εκτεταμένος χρόνος (ημέρες).

Οι εξετάσεις (ενδιάμεσες) με την χρήση εξ' αποστάσεως μεθόδων θα πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη τη χρήση μέσων και τρόπων που εξασφαλίζουν το αδιάβλητο της εξεταστικής διαδικασίας πάντα με σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των εξεταζόμενων. Οι μέθοδοι ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών ενδεικτικά μπορεί να είναι οι εξής:

- Εβδομαδιαίες εργασίες με θέματα που αναρτώνται στην υπηρεσία ηλεκτρονικών μαθημάτων elearning.auth.gr. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες θα πρέπει αρχικά να μελετήσουν το εβδομαδιαίο πληροφοριακό υλικό και στην συνέχεια να απαντήσουν στις ερωτήσεις ή να λύσουν τις ασκήσεις και μετά να ανεβάσουν τις απαντήσεις πάλι στην συγκεκριμένη ενότητα του μεταπτυχιακού μαθήματος. Η πλατφόρμα παρέχει την δυνατότητα της ηλεκτρονικής βαθμολογίας και της άμεσης ενημέρωσης των μεταπτυχιακών φοιτητών όπως επίσης, διαθέτει και λογισμικό ανίχνευσης ομοιοτήτων ακαδημαϊκών εργασιών έτσι ώστε να διασφαλίζεται το πρωτότυπο του περιεχομένου της κάθε μεταπτυχιακής εργασίας.
- Εξέταση (ενδιάμεση) εξ' αποστάσεως με ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή/και ερωτήσεις σύντομης απάντησης συνδυαστικά με τηλεδιάσκεψη (ανοικτές κάμερες και μικρόφωνα επικοινωνίας). Επίσης, ο υπεύθυνος του κάθε μαθήματος έχει την δυνατότητα να καλεί τους φοιτητές/τριες που εξετάστηκαν ηλεκτρονικά και σε προφορική εξέταση προκειμένου να διαπιστωθεί το επίπεδο κατανόησης του υλικού του

μαθήματος. Η εξέταση του μαθήματος γίνεται με ερωτήσεις μέσω της πλατφόρμας e-learning (<https://elearning.auth.gr/>) που διαχειρίζεται το Τμήμα Θεολογίας όπου μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εξέτασης, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες απαντούν στον ίδιο αριθμό ερωτήσεων οι οποίες όμως προέρχονται από μια βάση ερωτήσεων με τυχαία επιλογή όπου λόγω αυτής της τυχαίας επιλογής, οι εξεταζόμενοι απαντούν διαφορετικές μεταξύ τους ερωτήσεις και προχωρούν κάθε φορά στην αμέσως επόμενη ερώτηση. Το αδιάβλητο των εξετάσεων διασφαλίζεται διότι οι ερωτήσεις επιλέγονται τυχαία σε κάθε εξεταζόμενο, είναι διαφορετικές για κάθε εξεταζόμενο και παρουσιάζονται πάντα με διαφορετική σειρά και για αυτό οι εξεταζόμενοι προχωρούν μόνο μπροστά τις ερωτήσεις και μετά την τελευταία ερώτηση οι εξεταζόμενοι υποβάλλουν και αποδέχονται χωρίς να μπορούν να δουν συνολικά τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις τους. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες καθ' όλη την διάρκεια της εξέτασης επιτηρούνται από επιτηρητή, επίσης, πριν την έναρξη της εξέτασης γίνεται ηλεκτρονικός έλεγχος ταυτοπροσωπίας. Ένας επιτηρητής κατά το μέγιστο επιτηρεί 25 εξεταζόμενους. Στη διάρκεια της εξέτασης του μαθήματος, ο διδάσκων παραβρίσκεται για την επίλυση αποριών ή/και τεχνικών θεμάτων. Πρόκειται για μια σύγχρονη διαδικασία εξέτασης όπου διασφαλίζεται η εγκυρότητα της εξεταστικής διαδικασίας και παράλληλα προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων.

- Τελικές εξετάσεις εξ αποστάσεως μπορούν να είναι προφορικές ή/και να διενεργηθούν με ψηφιακό τρόπο αλλά μόνο στις εγκαταστάσεις του Τμήματος.
- Σε κάθε περίπτωση θα αξιοποιηθούν συνδυαστικές λύσεις για την οριστικοποίηση της αξιολόγησης των φοιτητών. Όταν υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία από πλευράς αξιολογητή για την εξ αποστάσεως αξιολόγηση ή την αξιολόγηση με ψηφιακό τρόπο στις εγκαταστάσεις του τμήματος, ο αξιολογητής δύναται να καλέσει τον αξιολογούμενο σε προφορική εξέταση εντός εύλογου χρονικού διαστήματος (π.χ. 3 εργάσιμων ημερών και απαραίτητα εντός της εξεταστικής περιόδου). Στην περίπτωση αυτή, η προφορική αξιολόγηση υπερισχύει της εξ αποστάσεως.
- Υπάρχει η πρόνοια για άτομα με μαθησιακές δυσκολίες αλλά και αναπηρία που δεν μπορούν να εξεταστούν με την συμβατική διαδικασία, να εξετάζονται προφορικά μέσω της πλατφόρμας από επιτροπή η οποία απαρτίζεται από τον διδάσκοντα και άλλα δύο μέλη Δ.Ε.Π. που ασχολούνται με το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο. Οι παραπάνω προτεινόμενοι τρόποι διασφαλίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία, προάγουν την αξιοκρατία και συμβάλλουν στην ποιοτική αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Το πρόγραμμα των εξετάσεων (ενδιάμεσης και τελικής) ανακοινώνεται από την Γραμματεία του Π.Μ.Σ. «Μάθηση και Καινοτομία στην Εκπαίδευση» με συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων.

Κατά τη λήξη της διαδικασίας αξιολόγησής τους, οι φοιτητές/τριες ενημερώνονται για τη βαθμολογία με προσωποποιημένη ενημέρωση μέσω του συστήματος ηλεκτρονικής γραμματείας ή/και μέσω ανωνυμοποιημένης ανάρτησης των αποτελεσμάτων σε ειδικό πεδίο του ολοκληρωμένου συστήματος τηλεκπαίδευσης είτε με άλλο πρόσφορο ηλεκτρονικό μέσο.

Προσωπικά δεδομένα

Σύμφωνα με την πολιτική προστασίας προσωπικών δεδομένων του Α.Π.Θ.: Το Α.Π.Θ., γενικά, συμμορφώνεται με το ισχύον νομικό πλαίσιο, που περιλαμβάνει τον Γενικό Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ) και το νόμο 4624/2019, και τηρεί την παρούσα Πολιτική Προστασίας υιοθετώντας τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για τη συλλογή, χρήση, αποθήκευση, κοινοποίηση, διαβίβαση των προσωπικών δεδομένων όλων των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων κατά τη διαδικασία της εξ αποστάσεως εξέτασης πραγματοποιείται με τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι κινδύνων, όπως τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, άνευ αδείας κοινολόγηση ή προσπέλαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία. Το διδακτικό προσωπικό, οι επιτηρητές και πρόσωπα που παρέχουν τεχνική ή/και διοικητική υποστήριξη (όπως ο διαχειριστής πλατφόρμας) δεσμεύονται από υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας. Η επιλογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για την πραγματοποίηση της εξέτασης με εξ αποστάσεως μεθόδους πραγματοποιείται με κριτήριο την αξιοπιστία και την παροχή εγγυήσεων ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Ψηφιακό Υλικό Αξιολόγησης

Το ψηφιακό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για να υποστηρίξει τις μεθόδους αξιολόγησης ενδεικτικά μπορεί να περιλαμβάνει:

- Τη δημιουργία εργασιών προς ανάθεση καθώς και βάσεων ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής τόσο μέσα από το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων του Πανεπιστημίου όσο και μέσα από τυχόν άλλη πλατφόρμα του Τμήματος.
- Την ηλεκτρονική διαχείριση, την υποβολή και την βαθμολόγηση όλων των εβδομαδιαίων εργασιών (πρακτικές ή/και ανάπτυξη) του κάθε μεταπτυχιακού μαθήματος τόσο μέσα από το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων του Πανεπιστημίου. Η τελική βαθμολόγηση του κάθε μαθήματος του ΠΜΣ αναρτάται και διαχειρίζεται μέσα από την υπηρεσία ηλεκτρονικής γραμματείας του ΑΠΘ.

Η. Πιστοποίηση και αξιολόγηση

Τα εξ αποστάσεως Π.Μ.Σ. πιστοποιούνται υποχρεωτικά από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) πριν από την έναρξη της λειτουργίας τους σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 80 του Ν. 4957/2022 και αξιολογούνται περιοδικά σύμφωνα με το άρθρο 87 του ίδιου νόμου.

Τα εξ αποστάσεως Π.Μ.Σ. αξιολογούνται εσωτερικά στο πλαίσιο του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (Ε.Σ.Δ.Π.) σύμφωνα με το άρθρο 215 του Ν. 4957/2022 για τη διασφάλιση της ποιότητάς τους.

Θ. Πλήρωση προϋποθέσεων οργάνωσης Π.Μ.Σ. με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Ακολουθώντας τις διατάξεις του Ν. 4957/2022 και της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αριθμό 18137/Z1/2023 (ΦΕΚ 1079/B/28-2-2023) βεβαιώνεται ότι το Π.Μ.Σ. «Μάθηση και Καινοτομία στην Εκπαίδευση» του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. πληροί όλες τις προϋποθέσεις για την λειτουργία του με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα:

- 1) Διαθέτει ολοκληρωμένο σύστημα τηλεκπαίδευσης. Θα χρησιμοποιηθεί η πλατφόρμα «e-learning» (<https://elearning.auth.gr/>) που είναι ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης ηλεκτρονικών μαθημάτων. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα χρησιμοποιείται και από την δια ζώσης διδασκαλία και υποστηρίζεται από το Κ.Η.Δ. του Πανεπιστημίου σε συνεργασία με τα μέλη Δ.Ε.Π. και το τεχνικό προσωπικό του Τμήματος.
- 2) Διαθέτει Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης εντός του Α.Ε.Ι. Το Κ.Η.Δ. του Α.Π.Θ. έχει την ευθύνη της παροχής, της συντήρησης, της εύρυθμης λειτουργίας και της διαρκούς αναβάθμισης και αναπροσαρμογής των δικτυακών και υπολογιστικών υποδομών και των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του Α.Π.Θ. καθώς και της οποιασδήποτε υποστήριξης των χρηστών αντιστοίχων υπηρεσιών (για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη λειτουργία του Κ.Η.Δ. βλ. το περιεχόμενο του εξής συνδέσμου: https://www.auth.gr/university_unit/it/).
- 3) Έχει εγκριθεί ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών της παρ. 3 του άρθρου 79 του Ν. 4957/2022 (Α' 141). Ο Κανονισμός Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε (ΦΕΚ 4084/B'/23.06.2023).